

विधि व न्याय विभागाच्या प्रशासकीय नियंत्रणाखालील
सह सचिव (विधि)/उप सचिव (विधि) / अवर सचिव (विधि)
संवर्गातील सामायिक पदांची सद्यस्थिती व सदर पदांच्या
अनुषंगाने अनुसरावयाची कार्यपद्धती.

महाराष्ट्र शासन
विधि व न्याय विभाग
शासन निर्णय क्रमांक : इएसटी २०२५/प्र.क्र.१६४/कार्यासन-दोन,
मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२.
दिनांक : १६.०९.२०२५

वाचा:- १. शासन निर्णय, विधि व न्याय विभाग क्र. इएसटी १२९६/११३५/का-२, दि.२६.०५.१९९८
२. शासन निर्णय, विधि व न्याय विभाग क्र. इएसटी २०१२/प्र.क्र.२९०/का-२, दि.१२.०४.२०१३
३. शासन निर्णय, विधि व न्याय विभाग क्र. इएसटी २०१३/प्र.क्र.९५/का-२, दि.२८.१०.२०१३
४. शासन निर्णय, विधि व न्याय विभाग क्र. इएसटी २०१६/प्र.क्र.२८७/का-२, दि. १७.१२.२०२१
५. शासन निर्णय, विधि व न्याय विभाग, क्रमांक इएसटी-२०२१/प्र.क्र.१९६/का-२, दि.१०.०८.२०२२

प्रस्तावना :-

विधि व न्याय विभागाव्यतिरिक्त अन्य मंत्रालयीन प्रशासनिक विभागांच्या आस्थापनेवर मूलतः " अवर सचिव (विधि) हे पद मंजूर असून, सदर संवर्गातील पदे आवश्यकतेनुसार उप सचिव (विधि) व सह सचिव (विधि) " या पदात श्रेणीवाढ करून पदोन्नतीने भरण्यात येतात. सारांशाने, अवर सचिव (विधि) ही पदे विधि व न्याय विभागाच्या प्रशासकीय नियंत्रणाखालील, परंतु अन्य मंत्रालयीन विभागांच्या आस्थापनेवरील मंजूर पदे असल्याने विधि व न्याय विभागाच्या आकृतीबंधात न दर्शविता ती त्या त्या विभागांच्या आकृतीबंधामध्ये दर्शविण्यात येतात.

अवर सचिव (विधि) रिक्त पदे सरळसेवेने भरण्याकरीता महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगास मागणीपत्र पाठविण्याच्या अनुषंगाने अवर सचिव (विधि) संवर्गातील पदांबाबतची माहिती सर्व प्रशासकीय विभागांकडून मागविण्यात आली होती. अवर सचिव (विधि), उप सचिव (विधि) आणि सह सचिव (विधि) या संवर्गाच्या अनुषंगाने अनुसरावयाची कार्यपद्धती निश्चित करणे व त्याबाबत सर्व प्रशासकीय विभागांना सूचना संदर्भाधीन दिनांक १७.१२.२०२१ रोजीच्या शासन निर्णयान्वये देण्यात आल्या आहेत.

दिव्यांग कल्याण विभागाने त्यांच्या आकृतीबंधात अवर सचिव (विधि) पदाची निर्मिती केलेली बाब विभागाच्या निदर्शनास आली आहे. तसेच, संदर्भाधीन दिनांक १०.०८.२०२२ रोजीच्या शासन निर्णयान्वये सह सचिव (विधि) संवर्गात ०१ पद नव्याने निर्माण करण्यास शासन मंजूरी देण्यात आली आहे. याबाबींचा विचार करता, विभागाच्या दिनांक १७.१२.२०२१ रोजीच्या शासन निर्णयात सुधारणा करून सुधारीत शासन निर्णय निर्गमित करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

विधि व न्याय विभागाच्या प्रशासकीय नियंत्रणाखालील सह सचिव (विधि)/उप सचिव (विधि) / अवर सचिव (विधि) संवर्गातील सामायिक पदांची सद्यस्थिती व सदर पदांच्या अनुषंगाने अनुसरावयाची कार्यपद्धती यासंदर्भात निर्गमित करण्यात आलेल्या दिनांक १७.१२.२०२१ रोजीच्या शासन निर्णयात सुधारणा करण्यात येत आहे.

०१. विधि व न्याय विभागासहीत मंत्रालयीन प्रशासकीय विभागांच्या आकृतीबंधातील विधि संवर्गातील मंजूर पदे विचारात घेता, विधि संवर्गात एकूण ३२ पदे मंजूर आहेत. सदर पदांचा सविस्तर तपशील "जोडपत्र-अ" मध्ये नमूद केला आहे.

०२. अवर सचिव (विधि), उप सचिव (विधि) व सह सचिव (विधि) या संवर्गामध्ये या शासन निर्णयाच्या दिनांकापर्यंत विधि व न्याय विभागाच्या आस्थापनेवर तसेच मंत्रालयीन प्रशासकीय विभागांच्या आस्थापनेवर निर्माण केलेल्या पदांचा तपशील खालीलप्रमाणे आहे.

अ.क्र.	पद निर्मितीचा तपशील	प्रशासकीय विभागांच्या आस्थापनेवरील पदे अवर सचिव (विधि) संवर्ग	उप सचिव (विधि)	सह सचिव (विधि)
१	विधि व न्याय विभाग, शा.नि. क्र.इएसटी-२००१६/प्र.क्र.२८७/कार्यासन-दोन, दि. १७.१२.२०२१ नुसार विविध प्रशासकीय विभागांनी दि. १७.१२.२०२१ पर्यंत त्यांच्या आस्थापनेवर नव्याने निर्माण केलेली विधि संवर्गातील पदे	२२	७	२
२	विधि व न्याय विभाग, शा.नि. क्र. इएसटी-२०२१/प्र.क्र.१९६/का.दोन, दि. १०.०८.२०२२ अन्वये सह सचिव (विधि) संवर्गात ०१ पद नव्याने निर्माण करण्यास मंजूरी देण्यात आली आहे. त्यानुसार अवर सचिव (विधि) संवर्गातील ०१ पदातून सह सचिव (विधि) संवर्गात ०१ पदाची निर्मिती करण्यात येईल.	२२-१ = २१	७	२+१* = ३ * अवर सचिव (विधि) संवर्गातील एक पद कमी करून सह सचिव (विधि) संवर्गात ०१ पद निर्माण करण्यात आले आहे.
३	दिव्यांग कल्याण विभागाने शा.नि. दि. ०४.०१.२०२३ अन्वये विभागाच्या आस्थापनेवर अवर सचिव (विधि) संवर्गात ०१ पदाची निर्मिती केली आहे.	२१ + १ = २२	७	३
४	सद्यस्थितीत विविध प्रशासकीय विभागांनी त्यांच्या आस्थापनेवर निर्माण विधि संवर्गातील पदे (नवनिर्मित दिव्यांग कल्याण विभागाचा समावेश करून)	२२	७	३

०३ विभागाच्या संदर्भाधीन दि. १०.०८.२०२२ रोजीच्या शासन निर्णयान्वये सह सचिव (विधि) संवर्गात ०१ पद कायमस्वरूपी नव्याने निर्माण करण्यास मंजूरी देण्यात आली आहे. अवर सचिव (विधि), उप सचिव (विधि) व सह सचिव (विधि) या पदांची सामायिक ज्येष्ठतासूची व संवर्गनिहाय बिंदुनामावली विधि व न्याय विभागामार्फत तयार करण्यात येते. या पदांपैकी अवर सचिव (विधि) ही पदे सेवाप्रवेश नियमातील तरतूदीनुसार सरळसेवेने व निम्नसंवर्गातून पदोन्नतीने भरण्यात येतात. सह सचिव (विधि) व उप सचिव (विधि) संवर्गाची पदे ज्येष्ठतासूचीच्या व बिंदुनामावलीच्या आधारे निम्नसंवर्गातील ज्येष्ठता अधिन पात्रतेच्या आधारे पदोन्नतीने भरली जातात.

०४. अवर सचिव (विधि), उप सचिव (विधि) व सह सचिव (विधि) या संवर्गाच्या अनुषंगाने अनुसरावयाच्या कार्यपद्धतीबाबत सर्व प्रशासकीय विभागांना खालील प्रमाणे सूचना देण्यात येत आहेत.

१) मंत्रालयीन प्रशासकीय विभागात कार्यरत असलेल्या अवर सचिव (विधि), उप सचिव (विधि) या संवर्गातील अधिकाऱ्यांचे अनुक्रमे उप सचिव (विधि), सह सचिव (विधि) संवर्गातील पदोन्नतीचे आदेश विधि व न्याय विभागाकडून निर्गमित झाल्यानंतर, पदोन्नत अधिकाऱ्यांनी धारण केलेल्या अवर सचिव (विधि), उप सचिव (विधि) या पदाची अनुक्रमे उप सचिव (विधि), सह सचिव (विधि) या पदात श्रेणीवाढ करण्याची कार्यवाही संबंधित विभागाने संदर्भ क्र. ४ येथील शासन निर्णयात नमूद कार्यपद्धतीनुसार करावी तसेच पदोन्नत झालेल्या अधिकाऱ्यांना अनुज्ञेय सुविधा उपलब्ध करून द्याव्यात.

२) उप सचिव (विधि), सह सचिव (विधि) या श्रेणीवाढ केलेल्या पदावर कार्यरत अधिकाऱ्याची बदली अन्य मंत्रालयीन विभागाच्या आस्थापनेवर झाल्यास अथवा संबंधित अधिकारी सेवानिवृत्त झाल्यास अथवा अन्य काही कारणामुळे ते पद रिक्त झाल्यास, उप सचिव (विधि), सह सचिव (विधि) पदात श्रेणी उन्नत केलेले पद पुन्हा मूळ अवर सचिव (विधि)/उप सचिव (विधि) पदात श्रेणी अवनत होईल.

०५. सर्व प्रशासकीय विभागांनी त्यांच्या आस्थापनेवर कार्यरत असलेल्या सह सचिव (विधि), उप सचिव (विधि) व अवर सचिव (विधि) संवर्गातील पदांबाबत उपरोक्त कार्यपद्धतीचा अवलंब करावा, तसेच, वित्त विभागाच्या निर्देशानुसार, सुधारीत आकृतीबंधाचा शासन निर्णय निर्गमित करताना सर्व प्रशासकीय विभागांनी त्यांच्या आस्थापनेवर विधि अधिकारी संवर्गातील अवर सचिव "या ऐवजी अवर सचिव (विधि) असेच मूळ पदनाम दर्शवावे. तसेच, विभागाच्या आस्थापनेवरील अवर सचिव (विधि) पद हे जर उप सचिव (विधि)/सह सचिव (विधि) संवर्गात श्रेणी उन्नत केलेले असल्यास त्याप्रमाणे "तात्पुरत्या स्वरूपात श्रेणी उन्नत" असा स्वतंत्र उल्लेख सुधारीत आकृतीबंधामध्ये करावा.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आलेला असून त्याचा संगणक सांकेतांक क्रमांक २०२५०९१६१७५००१०३१२ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(वै.शि.डिंगे)

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

सोबत - पदांच्या तपशिलाबाबतचे जोडपत्र

प्रति,

१. प्रधान सचिव व विधि परामर्शी यांचे स्वीय सहायक, विधि व न्याय विभाग, मंत्रालय, मुंबई
२. सचिव व वरिष्ठ विधि सल्लागार यांचे स्वीय सहायक, विधि व न्याय विभाग, मंत्रालय, मुंबई
३. सचिव (विधि विधान) यांचे स्वीय सहायक, विधि व न्याय विभाग, मंत्रालय, मुंबई
४. महालेखापाल, (लेखा व अनुज्ञेयता / लेखा परिक्षा) महाराष्ट्र १, मुंबई/नागपूर
५. अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई
६. निवासी लेखा परीक्षा अधिकारी, मुंबई
७. सह/उप/अवर सचिव (आस्थापना / रोख शाखा), संबंधित सर्व मंत्रालयीन विभाग, मंत्रालय मुंबई
८. संबंधित विभागांचे सर्व सह सचिव (विधि)/उप सचिव (विधि)/अवर सचिव (विधि).
९. निवडनस्ती.

विधि व न्याय विभाग, शासन निर्णय क्रमांक इएसटी-२०२५/प्र.क्र.१६४/का.२, दिनांक १६.०९.२०२५ सोबतचे

"जोडपत्र-अ"

अवर सचिव (विधि), उप सचिव (विधि) व सह सचिव (विधि) एकूण पदे (एकूण पदे ३२ पदांपैकी ३ पदे सह सचिव (विधि) संवर्गात व ७ पदे उप सचिव (विधि) संवर्गात कायमस्वरूपी श्रेणीवाढ करण्यात आलेली आहेत. त्यामुळे अवर सचिव (विधि) संवर्गातील एकूण पदे ३२-१० = २२ पदे राहतात.

एकूण ३२ पदे खालील प्रशासकीय विभागांमध्ये कार्यरत राहतील.

अ.क्र.	अवर सचिव (विधि) पदे निर्माण केलेले सर्व प्रशासकीय विभाग
१	नगर विकास विभाग
२	अन्न व नागरी पुरवठा विभाग
३	पर्यावरण विभाग
४	वित्त विभाग
५	सहकार विभाग
६	महिला व बालकल्याण विभाग
	** सा.प्र.वि. शासन निर्णय दि. २९.१२.२०१२ नुसार ०२ पदे निर्माण करण्यात आली.
७	सामान्य प्रशासन विभाग (खुद्द) **
८	सामान्य प्रशासन विभाग (मुख्य सचिव कार्यालय) **
९	कृषि व पशुसंवर्धन विभाग
१०	गृहनिर्माण विभाग
११	आदिवासी विकास विभाग
१२	ग्रामविकास व जलसंधारण विभाग
१३	जलसंपदा विभाग
१४	सार्वजनिक बांधकाम विभाग
१५	वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये विभाग
१६	महसूल व वन विभाग
१७	सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग
	*** विधि व न्याय विभागात (एकूण ७ पदे) - उप सचिव (विधि) ४ पदे + अवर सचिव (विधि) ३ पदे
१८	विधि व न्याय विभाग ***
१९	विधि व न्याय विभाग ***
२०	विधि व न्याय विभाग ***
२१	विधि व न्याय विभाग ***
२२	विधि व न्याय विभाग ***
२३	विधि व न्याय विभाग ***
२४	विधि व न्याय विभाग ***
२५	महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग (विधि व न्याय विभाग, शासन निर्णय दि.२३.०४.२०१३ अन्वये महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगाचे अवर सचिव (विधि) पद हे विधि व न्याय विभागाच्या प्रशासकीय नियंत्रणाखाली आणण्यात आले.)

२६	गृह विभाग
२७	शालेय शिक्षण विभाग
२८	सार्वजनिक आरोग्य विभाग
२९	उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग
३०	इमाव, साशैमाप्र, विजाभज व विमाप्र कल्याण विभाग
३१	इमाव, साशैमाप्र, विजाभज व विमाप्र कल्याण विभाग
३२	दिव्यांग कल्याण विभाग (या विभागाच्या दि. ०४.०९.२०२३ रोजीच्या शासन निर्णयान्वये ०१ पद नव्याने निर्माण करण्यात आले आहे.)

टिप - राज्य माहिती आयोग, राज्य निवडणूक आयोग यांच्या आस्थापनेवर विधि अधिकारी पद निर्माण करण्यात आलेले असले तरीही ते विधि व न्याय विभागाच्या प्रशासकीय नियंत्रणाखाली नसल्यामुळे त्या पदांचा या विभागाच्या नियंत्रणाखालील प्रशासकीय विभागांमध्ये समावेश करण्यात आलेला नाही.